BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS KLAIPĖDOS MIESTO ŠEIMOS IR VAIKO GEROVĖS CENTRO DARBUOTOJŲ
APKLAUSOS „DARBUOTOJŲ TOLERANCIJA KORUPCIJAI“ REZULTATŲ ANALIZĖ

2023 m. kovo 20 d.
Klaipėda

Korupcija suprantama kaip piktnaudžiavimas tarnyba siekiant asmeninės naudos, bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas siekiant naudos sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams.

Kyšis – tai bet kokios formos nauda, kai ji teikiama ar gaunama už darbuotojo jau priimtus, priimamus ar būsimus sprendimus.

Korupcijos prevencijos tikslas – siekti, kad valstybės ir savivaldybių įstaigų bei verslo įmonių veikla būtų nešališka ir skaidri, tad tiek viešasis, tiek privatusis sektorius turėtų siekti nulinės tolerancijos korupcijai.

Tyrimo tikslas – nustatyti BĮ Klaipėdos miesto šeimos ir vaiko gerovės centro (– toliau ŠVGC) darbuotojų tolerancijos korupcijai lygį, t.y. siekiama atskleisti darbuotojų bendrą požiūrį į korupciją, šio reiškinio paplitimo bei tolerancijos jam lygį.

Apklausos eiga

2023 m. kovo mėn. buvo parengtas klausimynas ŠVGC darbuotojams, kuris 2023 m. kovo 5 d. buvo publikuotas ManoApklausa.lt tinklapyje.

Apklausa buvo vykdoma nuo 2023 m. kovo 5 d. iki 2023 m. kovo 15 d. imtinai ManoApklausa.lt tinklapyje.

Dalyvavusių respondentų kiekis: apklausos nuoroda elektroniniu paštu buvo išsiųsta 111 ŠVGC darbuotojų, į klausimus atsakė 72.

Respondentų atsakymai dėl to, kas yra korupcija, išsiskyrė, tačiau daugiausiai (18%) korupcija laiko situaciją, kai asmuo duoda piniginį atlygį darbuotojui, kad jam reikalinga paslauga būtų suteikta geriau/greičiau, beveik 16% - kai darbuotojas priima dovaną iš kliento už tai jam suteikdamas greitesnį ar palankesnį problemos sprendimą. Iš esmės, visus išvardintus veiksnius respondentai laiko korupciniais.

87% respondentų mano, kad korupcija neigiamai veikia visuomenę ir šalies ekonomiką.

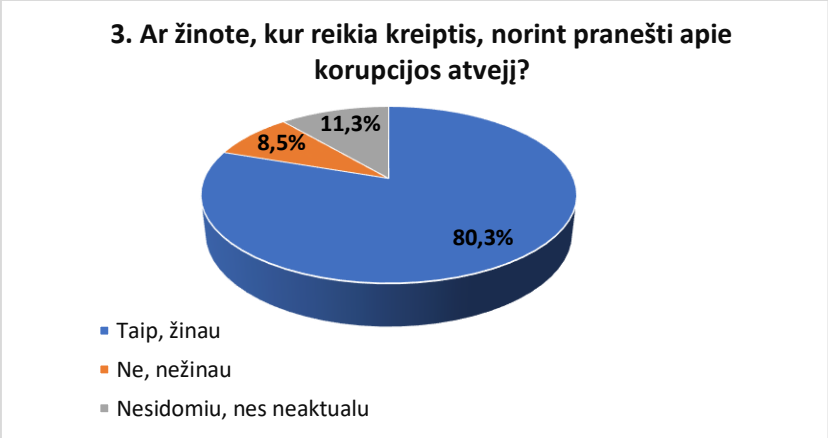

80% respondentų žino, kur reikia kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį, 8,5% - nežino, o 11% - tuo nesidomi, nes jiems neaktualu.

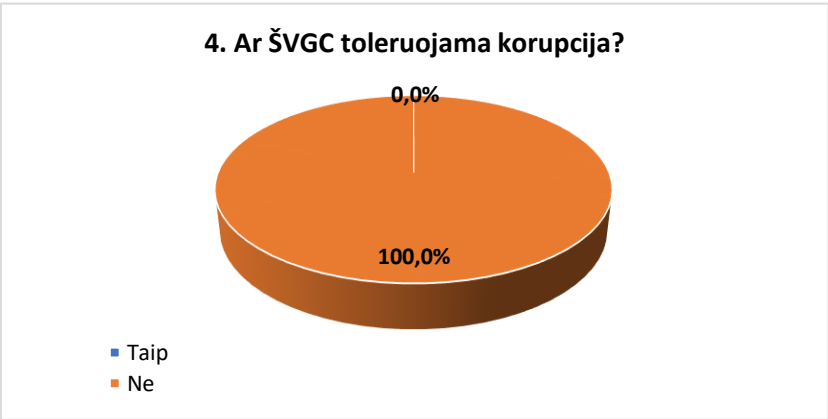

100% respondentų nurodė, kad ŠVGC korupcija nėra toleruojama. Pagrindiniai argumentai: įstaigoje apie tai yra kalbama, darbuotojai supažindinami su korupcijos prevencijos tvarka, šviečiami, skatinami dalyvauti antikorupciniuose mokymuose, pasisakoma už sąžiningą darbą ir skaidrų bendravimą su visomis suinteresuotomis šalimis, darbuotojai nepiktnaudžiauja savo pareigomis, visi procesai vykdomi skaidriai. Taip pat respondentai akcentavo, kad ŠVGC didelis dėmesys skiriamas korupcijos prevencijos klausimams, aiški ir prieinama informacija apie korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo planą, apie vykdytus projektus, gautą parama, dovanas ir kt.

Kaip matyti, beveik 70% respondentų mano, kad korupcijos pasireiškimo atvejai ŠVGC negalimi. Likę respondentai pateikia savo nuomonę, kokiais atvejais korupcija galėtų pasireikšti.

Net 97% respondentų mano, kad ŠVGC korupcijos pasireiškimo lygis yra žemas arba labai žemas. Argumentuodami tokį savo atsakymą, jie pabrėžė, kad nėra pastebėję korupcijos atvejų įstaigoje, o veikla vykdoma ir paslaugos teikiamos vadovaujantis etikos principais ir skaidrumu, valdymas yra skaidrus, paremtas demokratiniais principais, vyksta dialogas visomis kryptimis, yra viešumas. Taip pat pastebima, kad darbuotojai yra edukuojami šiuo klausimu, turi savo vertybes, yra sąžiningi, o paslaugų, kurias teikia įstaiga, pobūdis, nesukuria preteksto pasireikšti korupcijai.

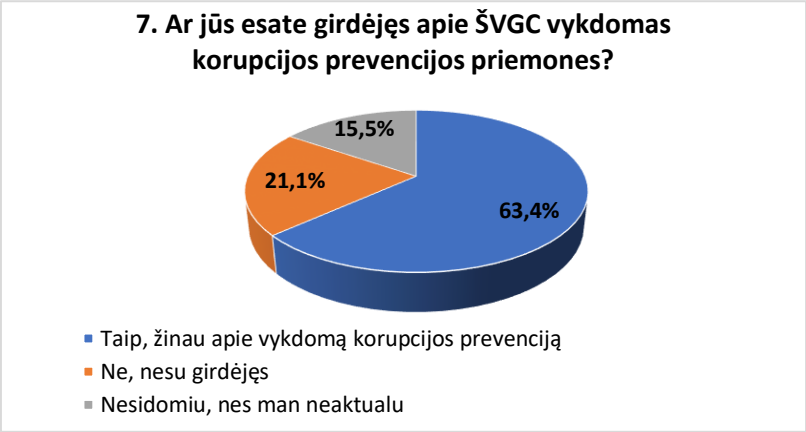

63% respondentų žino apie ŠVGC vykdomas korupcijos prevencijos priemones, 21% - nežino, o likę respondentai tiesiog nesidomi šiuo klausimu, nes jiems tai neaktualu.

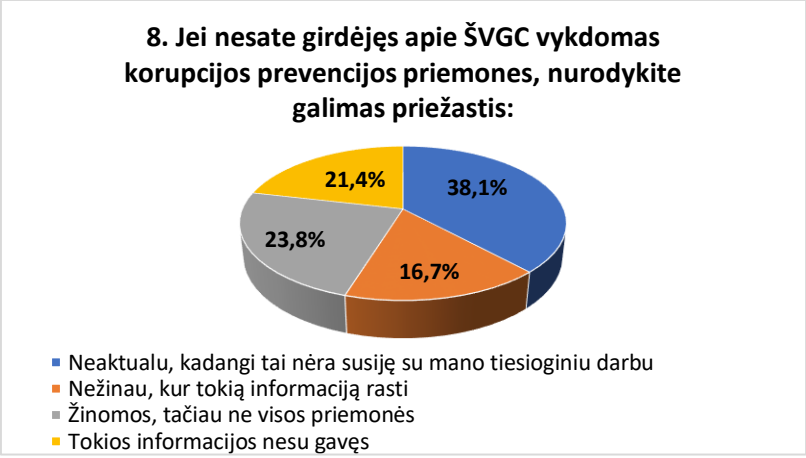

38% respondentų teigia, kad nėra girdėję apie ŠVGC vykdomas korupcijos prevencijos priemones, nes jiems tai tiesiog neaktualu, kadangi tai nėra susiję su jų tiesioginiu darbu. Daugiau nei po 20% respondentų teigia, kad žino ne visas įstaigoje taikomas priemones arba informacijos apie tai nėra gavę.

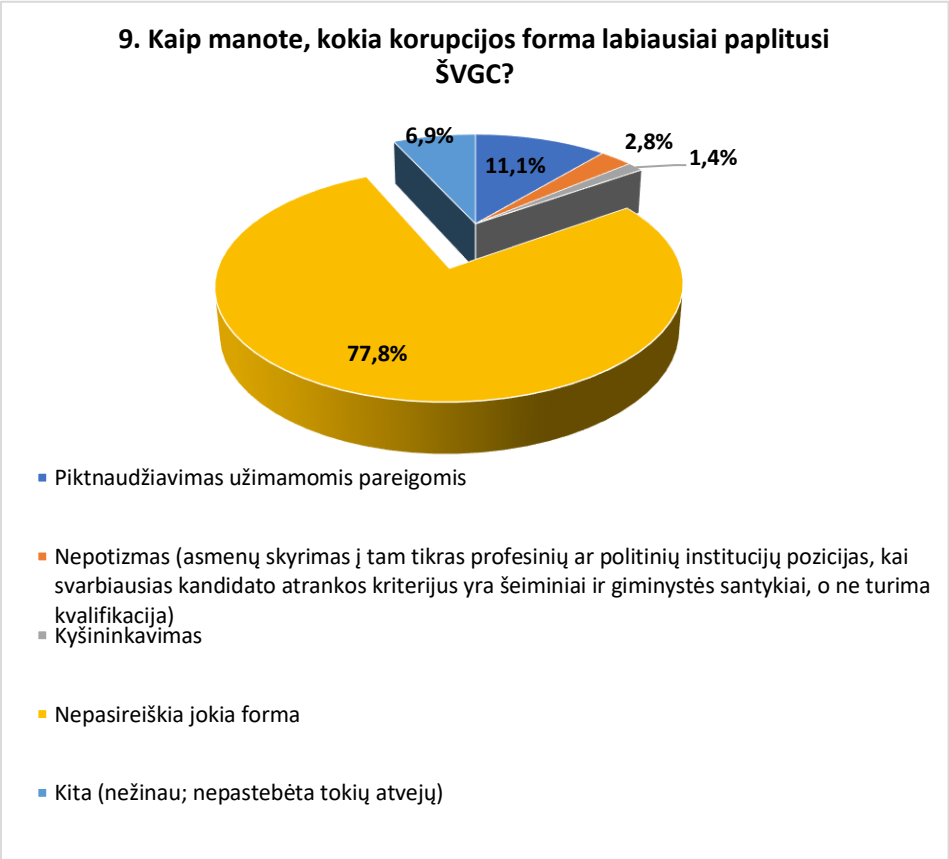

Beveik 78% respondentų mano, kad ŠVGC korupcija nepasireiškia jokia forma, o 11% visgi mano, kad pasitaiko atvejų, kai darbuotojai piktnaudžiauja užimamomis pareigomis.

10. Dėl kokių susidariusių priežasčių galėtų pasireikšti korupcija ŠVGC?

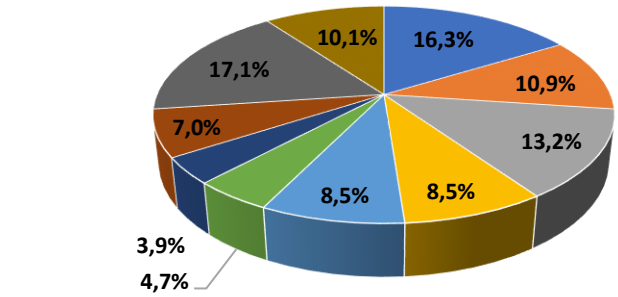

- Mažas atlyginimas
- Darbuotojai nemotyvuojami
- Teisės aktų neaiškumas ir spragos
- Lengva nepastebėtam pasinaudoti padėtimi
- Per didelis biurokratizmas
- Silpnas darbuotojų kontrolės mechanizmas
- Nebaudžiamumas
- Informacijos apie korupcijos prevenciją įstaigoje trūkumas
- Darbuotojams trūksta žinių apie korupcijos būdus
- Kita

Daugiausiai respondentų, (17%) mano, kad ŠVGC korupcija galėtų pasireikšti dėl darbuotojų žinių trūkumo apie korupcijos būdus. Panašus respondentų skaičius kaip priežastį nurodė mažą atlyginimą. Beveik visi respondentai visgi matytų pateiktas priežastis kaip galimas korupcijas pasireiškimui ŠVGC. 10% respondentų, nurodę atsakymą *kita*, mano, kad korupcija įstaigoje negalėtų pasireikšti ir tam nėra priežasčių.

11. Nurodykite ŠVGC veiklos sritis ir/ar procesus, kuriuose, jūsų nuomone, gali pasireikšti korupcijos atvejai.

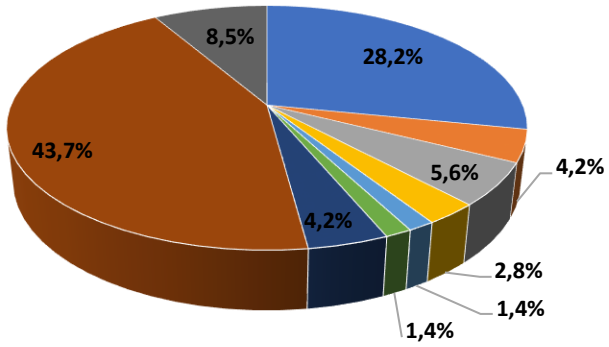

- Nėra
- Priėmimas į darbą, skiriant/nutraukiant paslaugas, viešuosiuose pirkimuose, sudarant sutartis su kitomis organizacijomis (pvz. pastatų priežiūra, įstaigos valymo ir pan.), išmokant premijas ar priedus
- Įdarbinimas, pareigų skirstymas, naudojimasis pareigomis siekiant asmeninės naudos
- Kai kurie paslaugų gavėjai už pagalbą galimai jaučiasi skolingi, todėl išlieka tikimybė, jog gali siūlyti kavos ar saldainių kaip padėką
- Paramos skirstymas
- Darbuotojų metinio įvertinimo procese
- Vaikų atidavimo tėvams klausimas, procesų pagreitinimas ir t.t.
- Nežinau/neturiu nuomonės
- Neįvardijo jokios srities

Daugiausiai respondentų (beveik 44%) nežino arba neturi nuomonės dėl ŠVGC veiklos sričių, kuriose galėtų pasireikšti korupcijos atvejai. Tuo tarpu 28% mano, kad įstaigoje nėra veiklos sričių, kuriose galėtų pasireikšti korupcija.

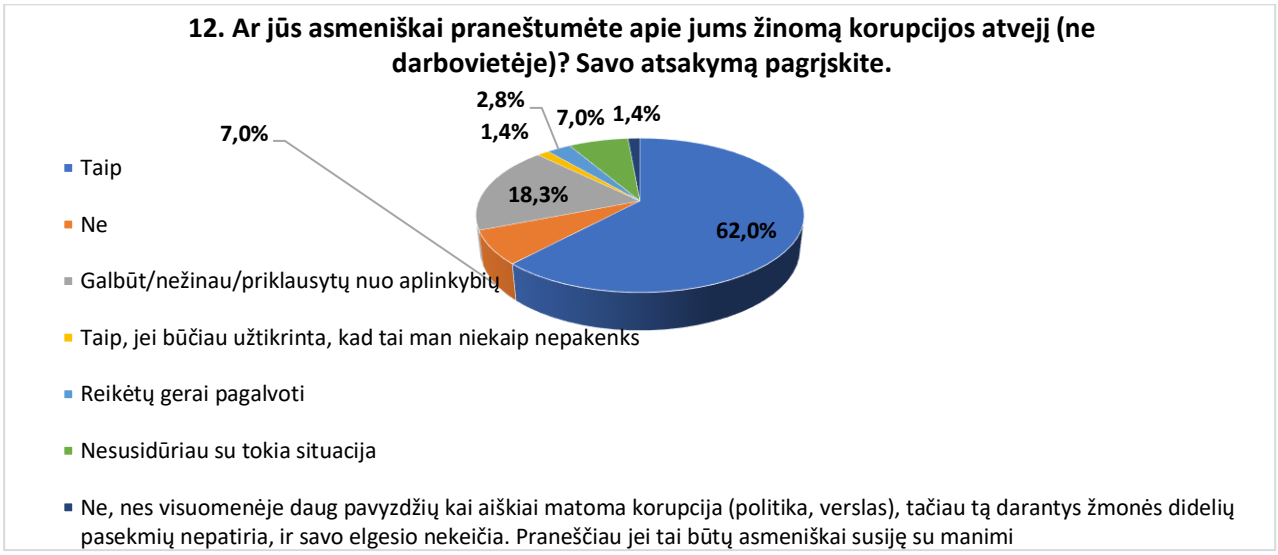

62% respondentų nurodė, kad praneštų apie pastebėtą korupcijos atvejį ne darbovietėje. Pagrindiniai argumentai: korupcija yra nepriimtinas, netoleruotinas, neteisėtas ir ydingas dalykas, kuris kenkia valstybei ir visuomenei. 18% respondentų visgi įvertintų konkrečią situaciją prieš nuspręsdami, ar pranešti.

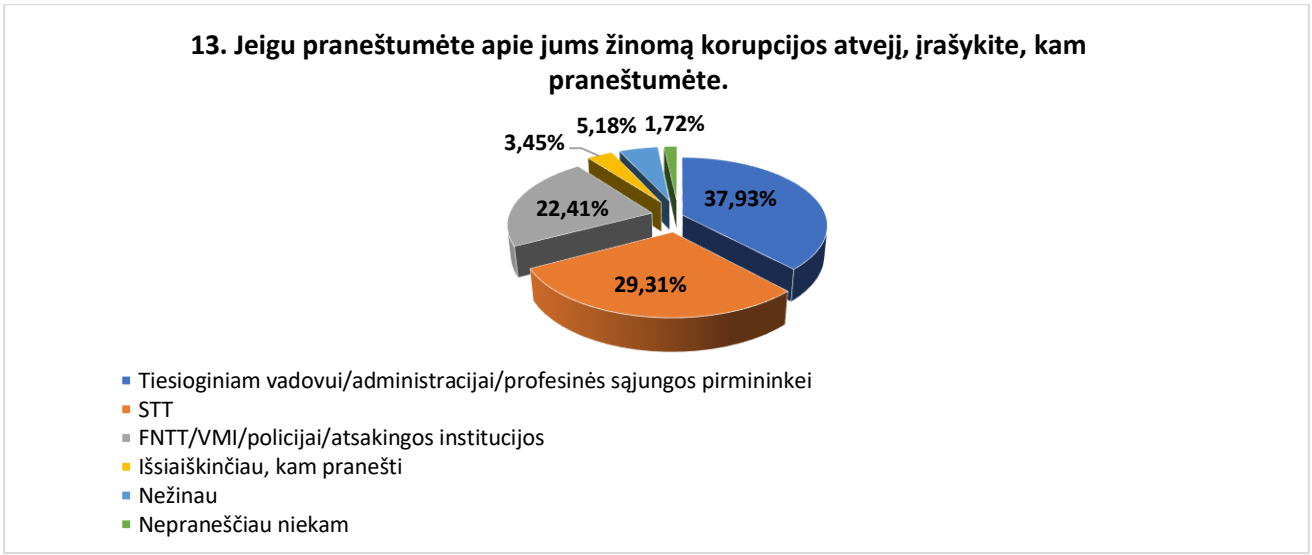

Beveik 38% respondentų teigia, kad apie jiems žinomą korupcijos atvejį pirmiausiai praneštų artimiausiai savo darbo aplinkai – tiesioginiam vadovui, įstaigos administracijai arba profesinės sąjungos pirmininkei.

14. Jeigu nepraneštumėte apie jums žinomą korupcijos atvejį, nurodykite priežastis, dėl kurių nepraneštumėte:

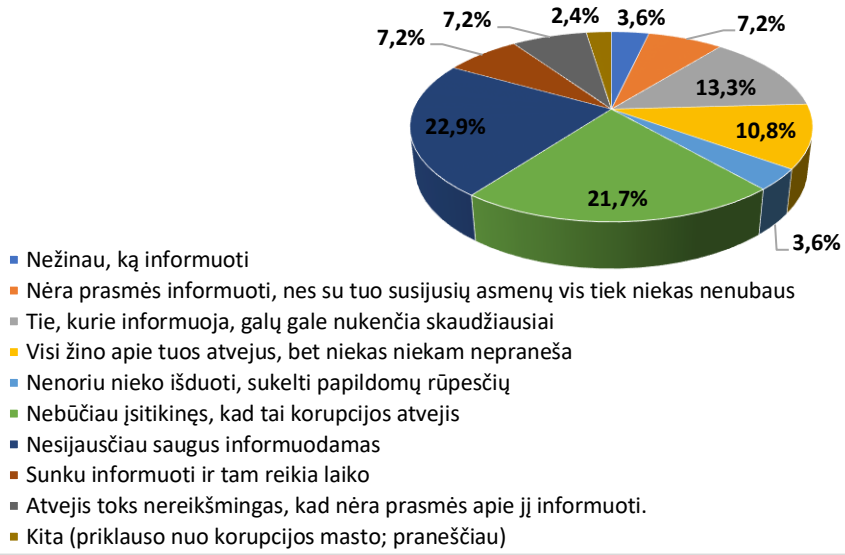

23% respondentų teigia, kad apie jiems žinomą korupcijos atvejį nepraneštų, nes nesijaučia saugūs informuodami, o 22% - nepraneštų, nes nebūtų įsitikinę, kad tai tikrai korupcijos atvejis.

15. Ar yra buvę situacijų, kai jums ar jūsų kolegai buvo siūlomas kyšis iš kitų darbuotojų ar buvote kitaip darbe susidūręs su korupcija?

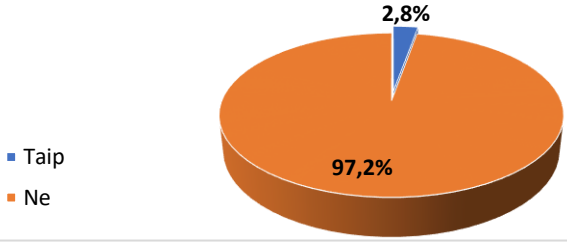

97% respondentų nurodė, kad nėra susidūrę su situacija, kai jiems ar jų kolegoms buvo siūlomas kyšis iš kitų darbuotojų.

16. Ar yra buvę situacijų, kai jums ar jūsų kolegai buvo siūlomas kyšis iš paslaugų gavėjo ar buvote kitaip darbe susidūręs su korupcija?

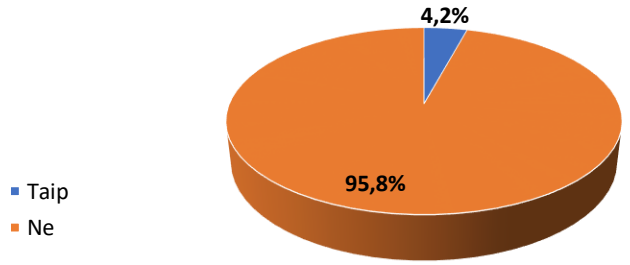

96% respondentų nurodė, kad nėra susidūrę su situacija, kai jiems ar jų kolegoms buvo siūlomas kyšis iš paslaugų gavėjų.

17. Ar apie tai, kad jums ar jūsų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvote kitaip darbe susidūręs su korupcija, kam nors pranešėte? Savo atsakymą pagrįskite.

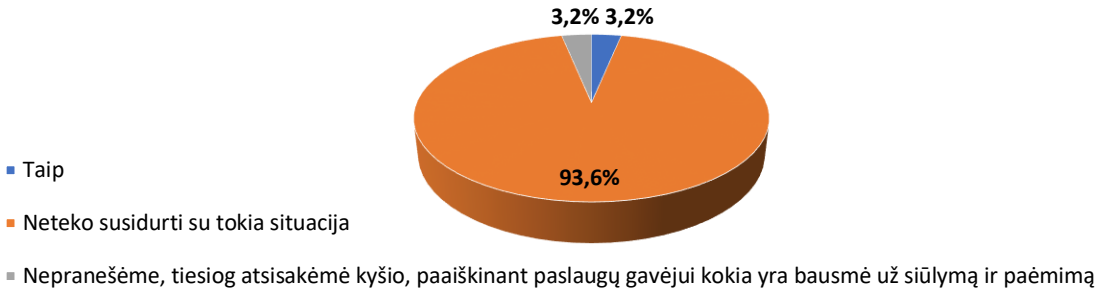

94% respondentų nurodė, kad jiems nėra tekę susidurti su situacija, kai jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis, dėl to ir pranešti niekam nėra tekę.

18. Jeigu apie susidūrimą su korupcija darbe pranešėte, nurodykite kam:

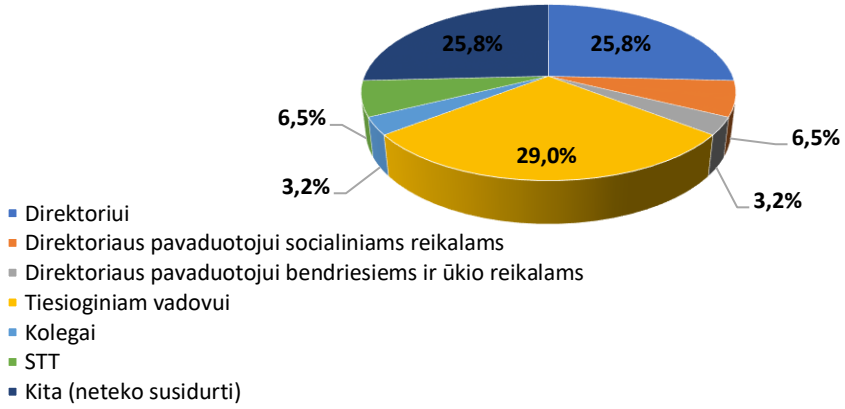

29% respondentų nurodė, kad apie susidūrimą su korupcija pranešė savo tiesioginiam vadovui, o 26% - įstaigos direktoriui.

19. Jeigu apie susidūrimą su korupcija darbe nepranešėte, nurodykite priežastį, dėl kurios nepranešėte:

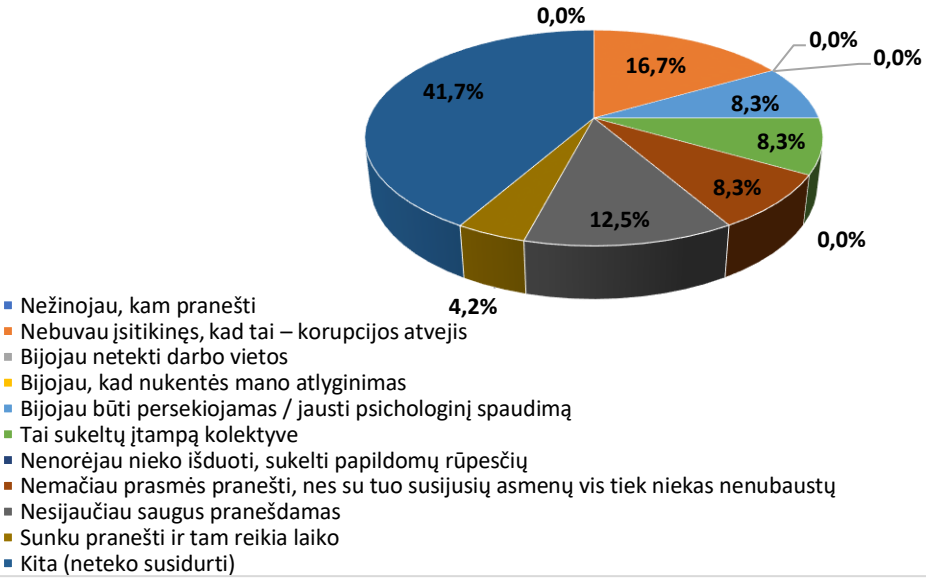

42% respondentų nurodė, kad apie susidūrimą su korupcija nepranešė, kadangi nėra tekę su tokia situacija susidurti.

20. Jeigu ateityje susidurtumėte su korupcijos apraiškomis darbe, ar apie tai informuotumėte, ir ką informuotumėte? Savo atsakymą pagrįskite.

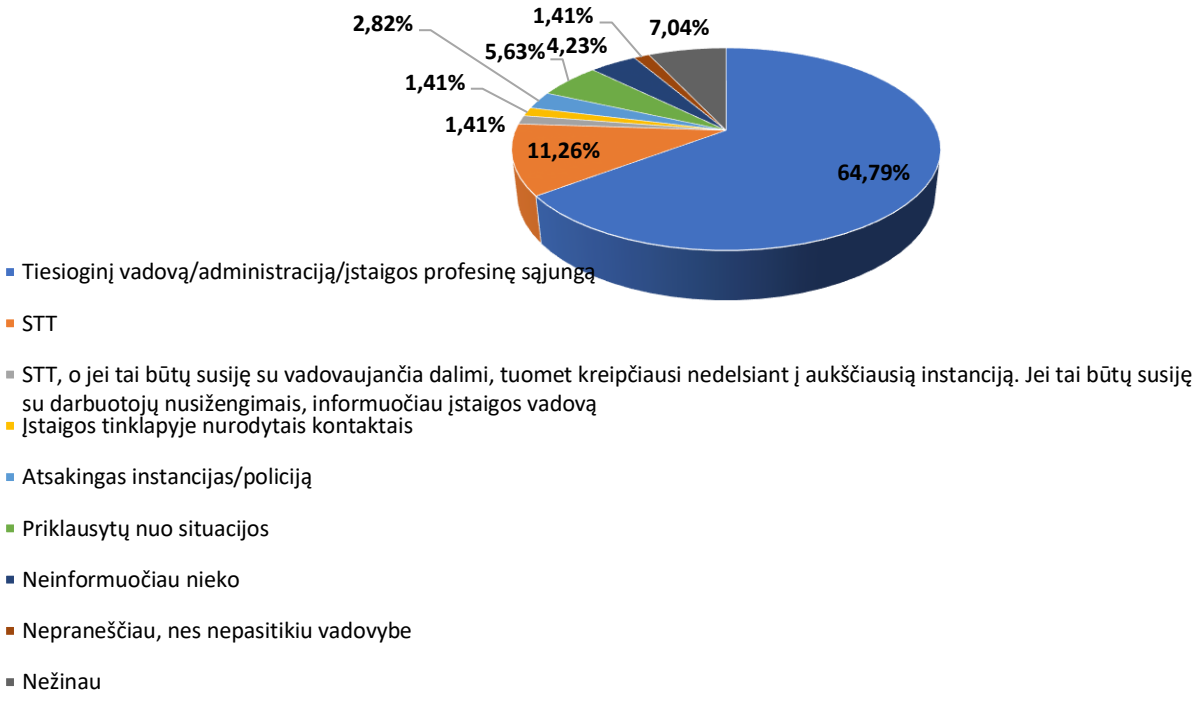

65% respondentų nurodė, kad ateityje susidūrę su korupcijos apraiškomis darbe, apie tai informuotų artimiausią savo darbo aplinką – tiesioginį vadovą, administraciją arba įstaigos profesinės sąjungos pirmininkę, o 11% – praneštų STT.

21. Ar manote, kad ŠVGC reikalinga vykdyti korupcijos prevencijos priemones?

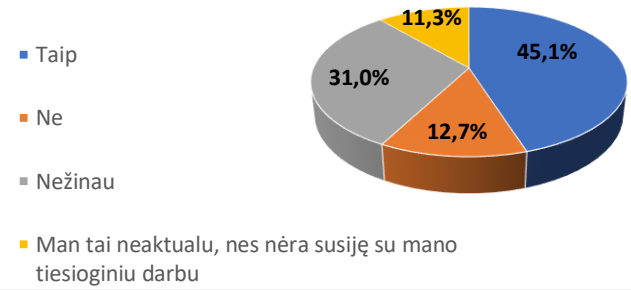

45% respondentų mano, kad ŠVGC reikalinga vykdyti korupcijos prevencijos priemones, o 31% - nežino, ar tokios priemonės įstaigoje reikalingos.

22. Jei į 21 klausimą atsakėte „Taip“, kokios, jūsų nuomone, būtų efektyviausios korupcijos prevencijos priemonės ŠVGC?

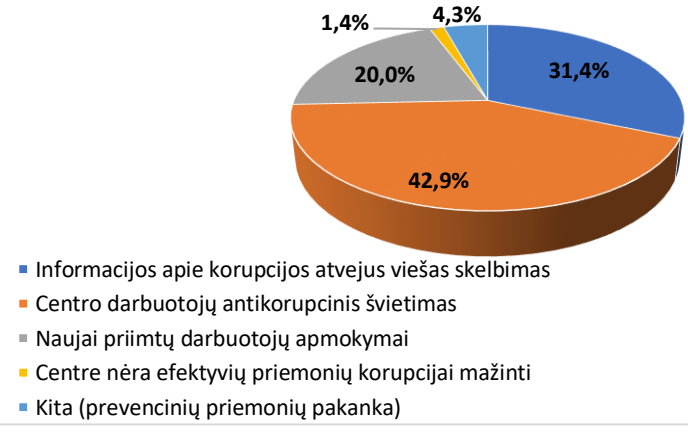

43% respondentų mano, kad ŠVGC efektyviausia korupcijos prevencijos priemonė yra įstaigos darbuotojų antikorupcinis švietimas, o 31% - informacijos apie korupcijos atvejus viešas skelbimas, 20% mano, kad labai svarbu apmokyti naujus darbuotojus

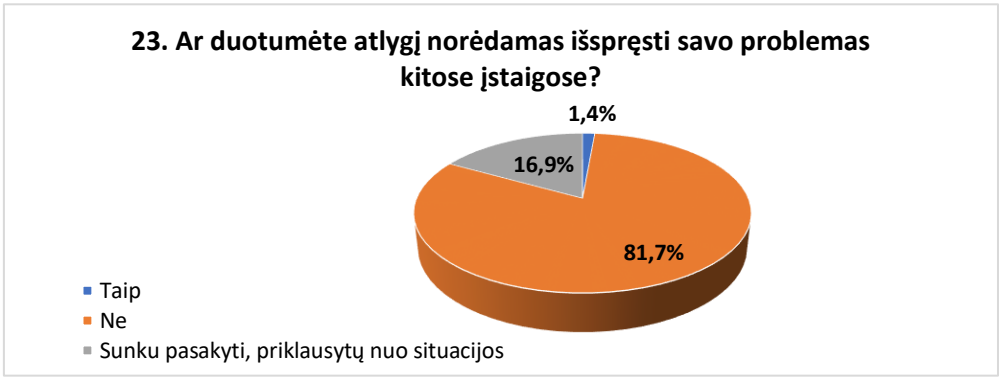

82% respondentų teigia, kad norėdami išspręsti savo problemas kitose įstaigose, neduotų kyšio.

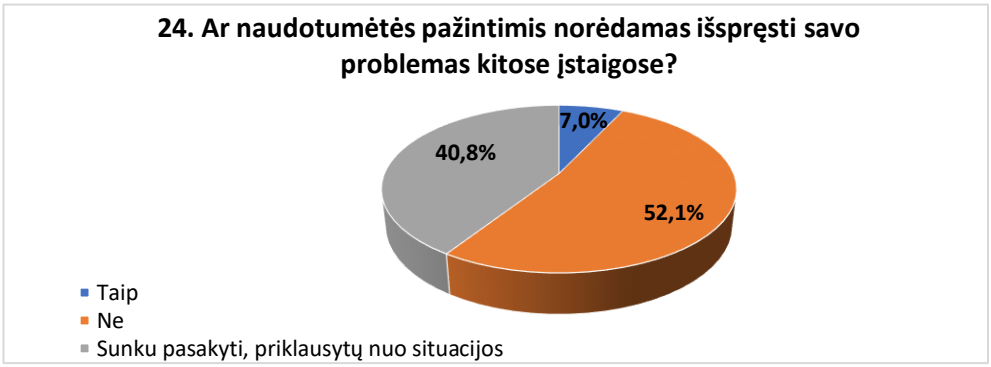

52% respondentų teigia, kad norėdami išspręsti savo problemas kitose įstaigose, nesinaudotų pažintimis, o 41% mano, kad tai priklausytų nuo situacijos.

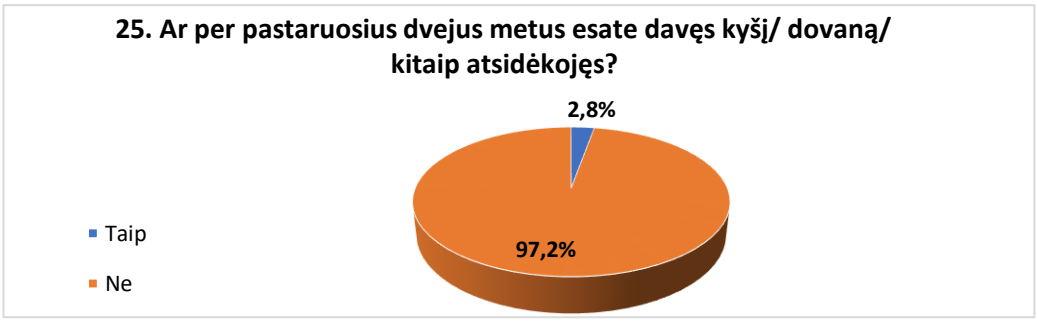

97% respondentų nurodė, kad per pastaruosius dvejus metus nėra davę kyšio ar kitaip atsidėkoję, o 3% - yra davę atlygį.

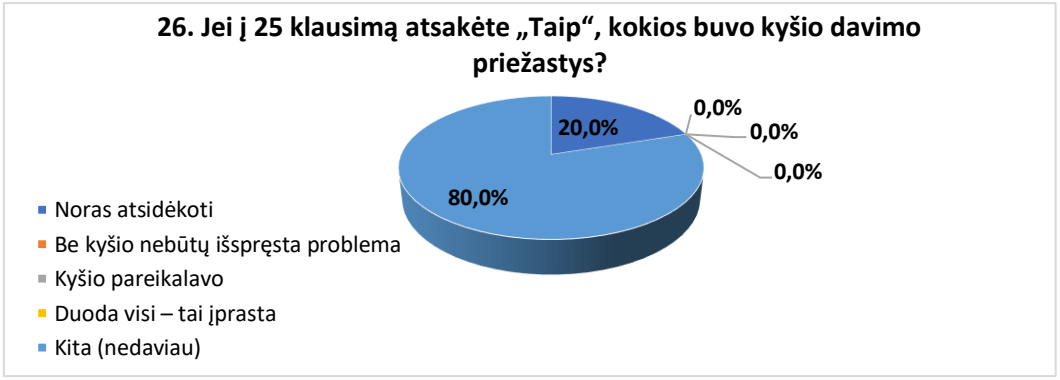

20% respondentų nurodė, kad kyšio davimo priežastis buvo jų noras atsidėkoti.

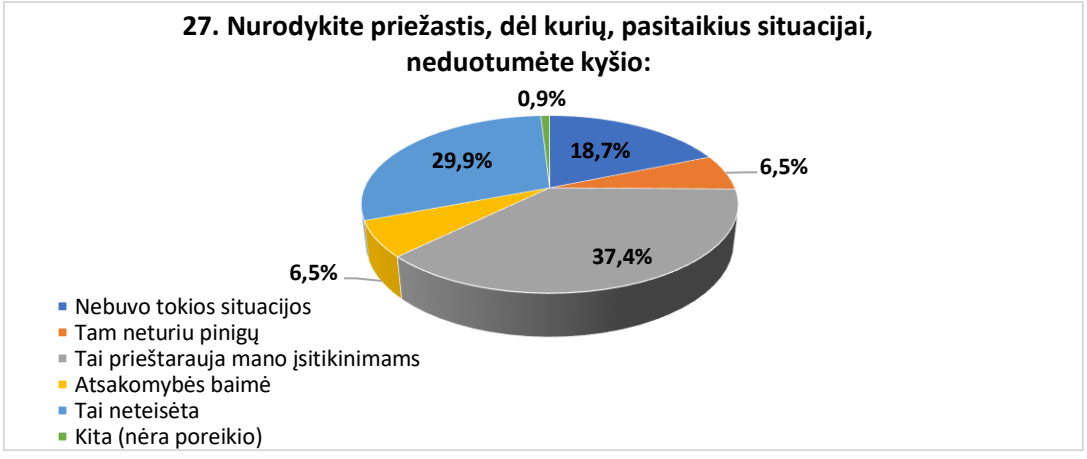

37% respondentų teigia, pasitaikius situacijai neduotų kyšio, nes tai prieštarauja jų įsitikinimams, o 30% - nes tai neteisėta.

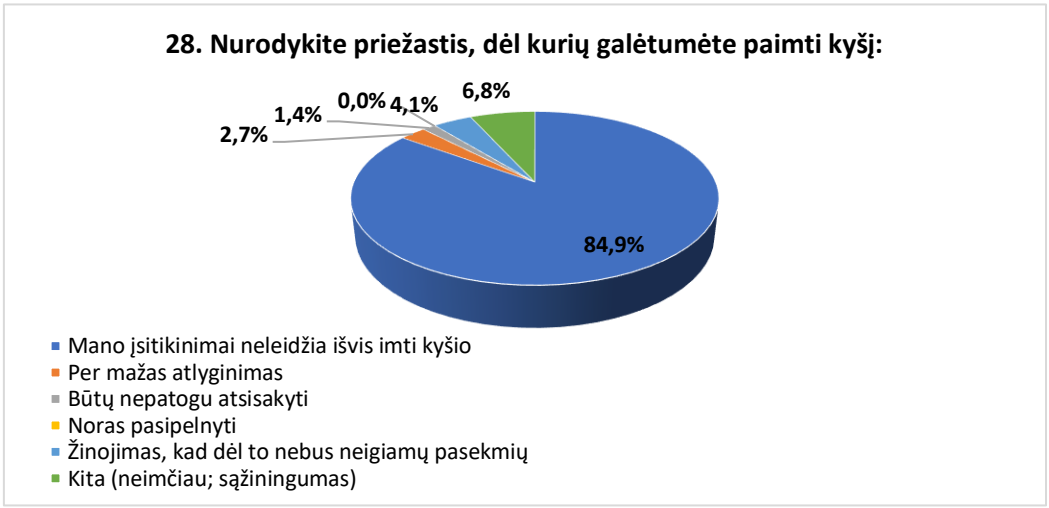

85% respondentų nurodė, kad jų įsitikinimai neleidžia imti kyšio.

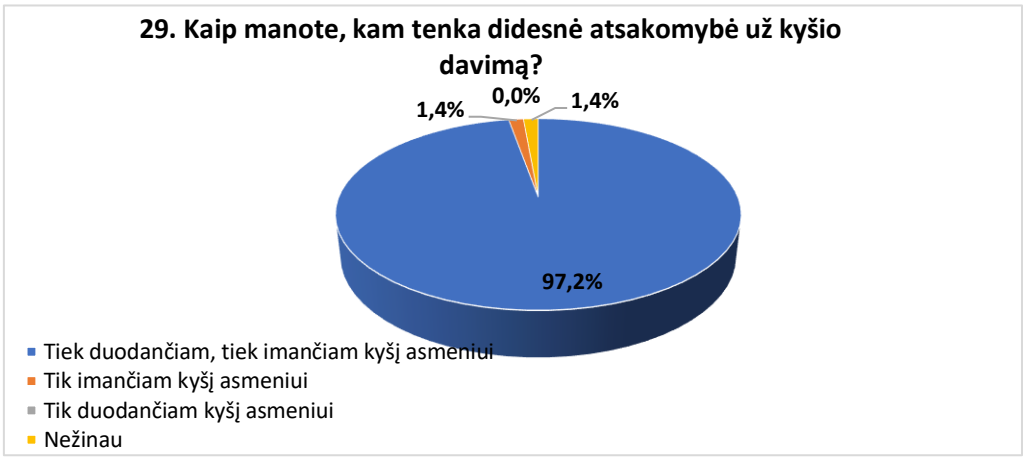

97% respondentų mano, kad didelė atsakomybė už kyšio davimą tenka tiek duodančiam, tiek imančiam kyšį asmeniui.

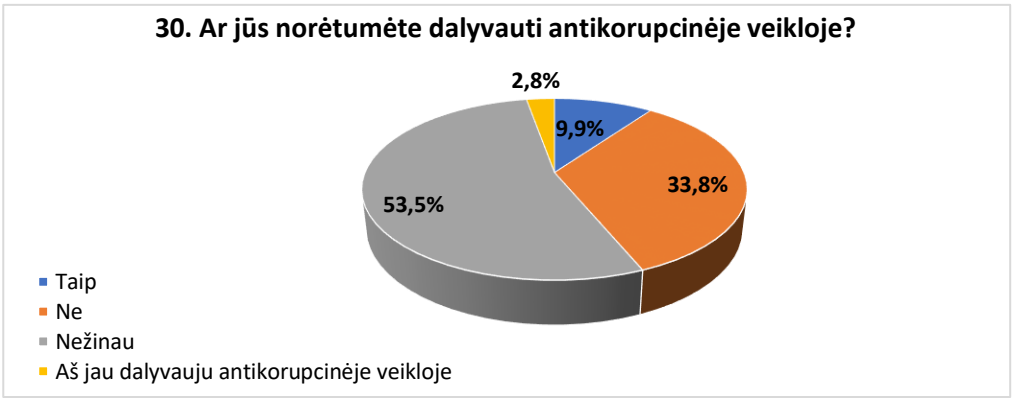

54% respondentų nežino, ar norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje, o 34% - nenorėtų.